

JĘZYK POLSKI

KLASA I

**WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I
ROZCZYNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH**
Zasadnicza Szkoła Zawodowa

I Wymagania ogólne

Uczeń powinien na ocenę:

DOPUSZCZAJĄCĄ	DOSTATECZNĄ to, co na ocenę dopuszczającą , a także:	DOBRA to, co na ocenę dostateczną , a także:	BARDZO DOBRĄ to, co na ocenę dobrą , a także	CELUJĄCĄ to, co na ocenę dobrą , a także
<ul style="list-style-type: none"> –podejmuje próbę rozmowy –posługuje się nieskomplikowanym słownictwem –tworzy wypowiedź komunikatywną –stosuje się do zasad ortografii polskiej – tworzy notatkę z lekcji – tworzy pisma użytkowe –wykonuje zadania zgodnie z instrukcją –korzysta z księgozbioru szkolnego –korzysta ze słowników, leksykonów, encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> –rozpoznaje specyfikę omawianych tekstów –odczytuje sens analizowanych utworów –rozpoznaje nadawcę i adresata utworu – czyta ze zrozumieniem –analizuje i interpretuje omawiane fragmenty utworów –szuka literatury przydatnej do omówienia różnych zagadnień –rozpoznaje funkcje tekstu –rozpoznaje stylizację językową –rozpoznaje błąd językowy –określa problematykę utworu –pisze zgodnie z zasadami ortografii polskiej –rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego –dostrzega w utworach wartości narodowe i uniwersalne –argumentuje własną wypowiedź, podając przykłady –operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych 	<ul style="list-style-type: none"> –wypowiada się w sposób logiczny i zrozumiały – czyta ze zrozumieniem teksty kultury –sprawnie wykonuje powierzone zadania –wartościuje i ocenia postawy bohaterów –wartościuje i ocenia teksty kultury – aktywnie uczestniczy w dyskusji – argumentuje i wnioskuje w związku z omawianym problemem –ocenia własne kompetencje językowe – konfrontuje omawiany tekst literacki i innymi tekstami kultury – wygłasza własny sąd na forum klasy 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega i komentuje artystyczne środki wyrazu –przeprowadza interpretację porównawczą kilku utworów literackich –rozpoznaje aluzje literackie –rozpoznaje motywy literackie – formułuje wypowiedź poprawną pod względem językowym, logicznym i kompozycyjnym –wykazuje postawę krytyczną wobec otaczającego świata, wygłasza własny sąd – recytuje lub wygłasza z pamięci fragmenty tekstów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> –stosuje w wypowiedzi ustnej odpowiednie środki językowe – potrafi stawiać tezy i bronić swojego stanowiska –aktywnie uczestniczy w dyskusji –argumentuje w swojej wypowiedzi – używa bogatego słownictwa –wykorzystuje konteksty kulturowe i historyczne –formułuje wypowiedź poprawną pod względem językowym, logicznym i kompozycyjnym –potrafi konstruować wypowiedź według własnego pomysłu kompozycyjnego – odczytuje idee dzieła, rozumie manipulację językową

II. Wymagania szczegółowe**1. JĘZYK W INTERAKCJI****TREŚCI NAUCZANIA**

Rodzaje literackie i gatunki literackie.

Następstwo epok literackich i czas ich trwania.

Elementy aktu komunikacji językowej.

Najważniejsze funkcje komunikatów językowych.

Warunki skuteczności komunikacji językowej.

Pojęcia kluczowe

epoka literacka, rodzaj literacki, gatunek literacki, liryka, epika, dramt, komunikacja, nadawca, odbiorca, komunikat, kontekst, kod, kontakt, funkcja informatywna, impresyjna, perswazyjna, ekspresyjna, poetycka, metajęzykowa, fatyczna,

Uczeń powinien na ocenę:

DOPUSZCZAJĄCĄ	DOSTATECZNĄ to, co na ocenę dopuszczającą , a także:	DOBRA to, co na ocenę dostateczną , a także:	BARDZO DOBRĄ to, co na ocenę dobrą , a także:
<ul style="list-style-type: none"> – Określić, na czym polega komunikacja językowa – Podać definicje wyżej wymienionych pojęć, – Podać definicję kodu, języka – Wymienić nadawcę, odbiorcę i komunikat jako trzy najważniejsze elementy aktu komunikacji językowe – Scharakteryzować najważniejsze elementy aktu komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> – Rozpoznać w tekście sześć elementów aktu komunikacji językowej – Objaśnić różnicę między komunikacją werbalną a pozawerbalną – Odróżnić od siebie teksty pełniące funkcję informatywną, impresyjną i ekspresyjną – Objaśnić, na czym polega specyfika budowy języka jako systemu znaków 	<ul style="list-style-type: none"> – Przyporządkować charakterystyczne środki językowe poszczególnym funkcjom językowym – Samodzielnie napisać tekst pełniący określoną funkcję – Wskazać cechy rodzajowe w wybranym tekście literackim – Określić dominującą w tekście funkcję wypowiedzi – Podać dokładne ramy czasowe 	<ul style="list-style-type: none"> – Odróżnić prawdę od fałszu i szczerłość od kłamstwa w wypowiedzi językowej – Odróżnić od siebie wypowiedź perswazyjną i manipulacyjną – Posługiwać się biegle terminologią teoretycznoliteracką dotyczącą klasyfikacji rodzajowej i gatunkowej – Określić zależności między poszczególnymi epokami

<ul style="list-style-type: none"> - językowej - Wymienić i pokrótce scharakteryzować przynajmniej cztery funkcje językowe - Wymienić i pokrótce scharakteryzować rodzaje literackie - Wymienić gatunki literackie należące do konkretnego rodzaju - Wymienić kolejno epoki literackie 	<ul style="list-style-type: none"> - odróżnić rodzaj od gatunku literackiego - Scharakteryzować każdy z trzech rodzajów literackich - Nazwać podmiot mówiący charakterystyczny dla każdego z trzech rodzajów literackich - Podać ramy czasowe poszczególnych epok (dopuszczalne posługiwanie się wiekami) 	<p>poszczególnych epok</p>	
---	---	----------------------------	--

2. ANTYK GRECKO-RZYMSKI I BIBLIA

Treści nauczania

Bohaterowie greckiej mitologii jako archetypy ludzkich postaw i zachowań oraz ich reinterpretacja w różnych tekstach kultury.

Literatura starożytnych Greków i Rzymian.

Frazeologizmy o rodowodzie mitologicznym.

Nawiązania do mitologicznych oraz antycznych toposów i motywów w literaturze i sztuce współczesnej.

Teksty kultury:

mit o Niobe, mit o Demeter i Korze, mit o powstaniu świata, Quo vadis H.Sienkiewicz, dzieje Noego, Antoni Słonimski Potop, Stary Testament- ogłoszenie przykazań Bożych, Dekalog, Aleksander Rymkiewicz Dekalog, Jezry Libert *Uczę się ciebie, człowieku*, Stanisław Soyka Tolerancja, Nowy Testament- przypowieści (np. o miłosiernym Samarytaninie), Tadeusz Różewicz *Przepaść*, *List do ludożerców*, Vincent van Gogh Dobry Samarytanin

***znajomość ww. tekstów obejmuje: streszczenie, charakterystykę bohaterów i świata przedstawionego (epika, dramat), analizę i interpretację**

Pojęcia kluczowe

- Świat idei: antyk, filozofia, politeizm, mit, typy mitów, mitologia, frazeologizmy mitologiczne, monoteizm
 - Organizacja dzieła literackiego: rodzaj literacki, gatunek literacki, epika, liryka, dramat, Biblia, Testament, Wulgata, werset, przypowieść, archetyp
- Uczeń powinien na ocenę:

DOPUSZCZAJĄCĄ	DOSTATECZNĄ to, co na ocenę dopuszczającą , a także:	DOBRA to, co na ocenę dostateczną , a także:	BARDZO DOBRĄ to, co na ocenę dobrą , a także:
<ul style="list-style-type: none"> -określić czas trwania epoki starożytnej -podać definicje wyżej wymienionych pojęć -podać charakterystyczne wyróżniki podstawowych rodzajów i gatunków literackich -wymienić najważniejsze tematy literatury antycznej -określić tematykę utworów literackich wskazanych wyżej -wymienić podstawowych bogów greckich, określić dziedzinę, której patronowali, -opowiedzieć mity przywołane powyżej, -opowiedzieć historię wybranych postaci mitologicznych i biblijnych -wyjaśnić znaczenie podstawowych frazeologizmów pochodzących ze starożytności i Biblii -samodzielnie redagować notatki z lekcji, dłuższe wypowiedzi ustne i pisemne -zdefiniować wymienione wyżej pojęcia kluczowe -określić czas powstanie Biblii -dokonać systematyki ksiąg biblijnych (Stary i Nowy Testament) -wymienić najstarsze przekłady Biblii -przytoczyć treść wybranej przypowieści -odczytać dosłowny sens tekstów biblijnych -wypowiadać się w mowie i w piśmie na zadany temat, w sposób świadczący o co najmniej częściowym zrozumieniu tematu 	<ul style="list-style-type: none"> -rozpoznać podstawowe rodzaje i gatunki literackie na podstawie fragmentu, -wymienić kilkunastu bogów greckich, -scharakteryzować wybrane postacie mitologiczne (np. Demeter, Niobe) -określić tematykę wszystkich omawianych utworów literackich -scharakteryzować głównych bohaterów literackich utworów epickich -podać najważniejsze cechy rodzajowe tekstów lirycznych, epickich i dramatycznych -wskazać podstawowe cechy wszystkich omawianych gatunków literackich --zastosować frazeologizmy mitologiczne i biblijne w zadaniach, -znaleźć frazeologizmy w tekście, -określić alegoryczny i symboliczny sens przypowieści -objaśnić, na czym polega specyfika wybranych ksiąg biblijnych, -wskazać cechy gatunków biblijnych w omawianych utworach, -przyrządkować znaczenie symboliczne elementom świata przedstawionego przypowieści - określić nawiązania biblijne na obrazach, - wymienić i pokrótce omówić motywy biblijne 	<ul style="list-style-type: none"> -wskazać różnice między poszczególnymi gatunkami literackimi, --rozpoznać i nazwać podstawowe środki stylistyczne zastosowane w tekstach starożytnych , biblijnych i współczesnych -powiązać z danym bogiem atrybuty, -porównać wybrane postacie mitologiczne i biblijne -porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w antyku i w Biblii odwołując się do utworów literackich -ocenić postawy bohaterów literackich -wykorzystać kontekst mitologiczny lub biblijny do interpretacji tekstów współczesnych, -zastosować wybrane frazeologizmy w zdaniu, - wymienić typy ksiąg biblijnych (księgi mądrościowe, prorocze, historyczne) - scharakteryzować bohaterów biblijnych ze zwróceniem uwagi na motywy ich postępowania (np, miłosiernego Samarytanina, syna marnotrawnego) - samodzielnie zinterpretować wybraną przypowieść, - wykorzystać kontekst biblijny do interpretacji tekstów współczesnych, 	<ul style="list-style-type: none"> -znać odpowiedniki rzymskie greckich bogów -rozpoznać bogów na obrazach, -ocenić postępowanie wybranych postaci mitologicznych i biblijnych -porównać sposoby realizacji tego samego motywu (toposu) w dwóch tekstach literackich -zinterpretować dzieło literackie w samodzielnie dobranym kontekście (np. filozoficznym, historycznym, historycznoliterackim, kulturowym) -interpretować teksty kultury wykorzystujące motywy mitologiczne i biblijne porównywać teksty kultury opierające się na tym samym motywie mitologicznym lub biblijnym -funkcjonalnie wykorzystywać konteksty mitologiczne i biblijne do interpretacji tekstów współczesnych, -dokonać podziału ksiąg biblijnych na mądrościowe, prorocze, historyczne z odpowiednim uzasadnieniem, -ocenić postępowanie bohaterów biblijnych (np.,Syna marnotrawnego,) - posługiwać się biegle biblizmami, używać ich w zdaniach, - porównać sposób ukazywania biblijnych motywów w tekstach kultury, -określić funkcję ewangelicznego mówienia nie wprost o rzeczywistości religijnej -interpretować teksty kultury wykorzystujące motywy biblijne, porównywać teksty kultury opierające się na tym samym motywie biblijnym,

3. ŚREDNIOWIECZE

Treści nauczania

Charakterystyka średniowiecza
 Kultura średniowiecza- style w sztuce. Filozofia epoki.
 Najstarsze zabytki języka polskiego
 Liryka Maryjna

Teksty kultury:

Lament świętokrzyski, Bogurodzica, Do matki Polki A.Mickiewicz, Stabat Mater, A.Kamińska, Ukrzyżowanie Masaccio, Złożenie do grobu Carravagio

***znajomość ww. tekstów obejmuje: streszczenie, charakterystykę bohaterów i świata przedstawionego (epika, dramat), analizę i interpretację**

Pojęcia kluczowe

teocentryzm, uniwersalizm, , hagiografia, historiografia, teocentryzm, scholastyka, średniowiecze, styl romański, styl gotycki, pieśń, lament, archaizm, zabytek języka polskiego, Stabat Mater, uniwersalizm

Uczeń powinien na ocenę:

DOPUSZCZAJĄCĄ	DOSTATECZNĄ to, co na ocenę dopuszczającą , a także:	DOBRA to, co na ocenę dostateczną , a także:	BARDZO DOBRĄ to, co na ocenę dobrą , a także:
-określić ramy czasowe średniowiecza w Polsce i w Europie -wyjaśnić znaczenie wyżej wymienionych pojęć -scharakteryzować główne style architektoniczne średniowiecza (romański, gotycki) -wymienić najstarsze zabytki języka polskiego -przeczytać i zrozumieć treść tekstu średniowiecznego - podjąć próbę interpretacji tekstów średniowiecznych -podjąć próbę opisanie obrazu -wymienia i próbuje zdefiniować gatunki średniowieczne (np.lament, pieśń, kazanie) -określić nastrój utworów przedstawiających motyw Stabat Mater -zredagować notatkę	-wskazać odpowiednie przykłady stylu romańskiego i gotyckiego -wymienić twórców filozofii średniowiecza: św. Augustyna, św. Tomasza, św. Franciszka i scharakteryzować ich poglądy -wymienić najważniejsze średniowieczne wydarzenia -wymienić najważniejsze wynalazki epoki -omówić najstarsze zabytki języka polskiego -scharakteryzować Matkę Bożą na podstawie Bogurodzicy i Lamentu <i>świętokrzyskiego</i> -ukazać sposoby ujęcia motywu matki cierpiącej -wskazać archaizmy w tekście średniowiecznym -zredagować opis obrazu	-wskazać charakterystyczne cechy stylów romańskiego i gotyckiego na odpowiednim przykładzie -wskazać, jaki wpływ na średniowiecze miały odkrycia geograficzne i wynalazki epoki - wyjaśnić sens filozofii św. Augustyna, św. Tomasza i św. Franciszka -dokonać analizy i interpretacji „Bogurodzicy” i „Lamentu świętokrzyskiego” -wymienić cechy malarstwa średniowiecznego -wyjaśnić, na czym polega wykorzystywanie motywu matki cierpiącej -rozpoznawać rodzaje archaizmów -omówić sytuacje liryczne omawianych tekstów -określić podmiot liryczny i adresatów wyznań średniowiecznych	- ukazać podobieństwa i różnice między filozofiami średniowiecza -dokonać analizy i interpretacji porównawczej „Bogurodzicy” i „Lamentu świętokrzyskiego” -porównać sposoby ujęcia motywu matki cierpiącej -opisuje wybrane dzieło plastyczne wykorzystujące motyw matki cierpiącej

3. RENESANS

Treści nauczania

Charakterystyka renesansu
 Kultura renesansu- style w sztuce. Filozofia epoki.
 Ból ojca po stracie dziecka w Trenach J.Kochanowskiego
 Teksty kultury inspirowane tragedią J.Kochanowskiego

Teksty kultury:

Wizyta w Czarnolesie K.Hoffmanowa, Tren XJ.Kochanowski, Kochanowski nad zwłokami Urszulki J.Matejko, Jan Kochanowski z Urszulką Z.Trembecki, Tren XXJ.Wittlin

***znajomość ww. tekstów obejmuje: streszczenie, charakterystykę bohaterów i świata przedstawionego (epika, dramat), analizę i interpretację**

Pojęcia kluczowe:

np.renesans, antropocentryzm, humanizm, reformacja, pieśń, tren,

Uczeń powinien na ocenę:

DOPUSZCZAJĄCĄ	DOSTATECZNĄ to, co na ocenę dopuszczającą , a także:	DOBRA to, co na ocenę dostateczną , a także:	BARDZO DOBRĄ to, co na ocenę dobrą , a także:
-określić ramy czasowe renesansu w Polsce i w Europie -wyjaśnić znaczenie wyżej wymienionych pojęć -przeczytać i zrozumieć treść tekstu J.Kochanowskiego - podjąć próbę interpretacji tekstów renesansowych -wymienia i próbuje zdefiniować gatunki renesansowe (np.pieśń, tren) -wymienić kilku twórców	-wyjaśnić, jakimi cechami odznaczał się człowiek renesansu -znać najważniejsze wydarzenia historyczne w Polsce tego okresu -znać dorobek kulturalny tych czasów w Polsce -wymienić twórców włoskiego i polskiego renesansu -znać najważniejsze fakty z życia J.Kochanowskiego -zinterpretować utwory	-scharakteryzować filozofię epoki -wyjaśnić sens słów „człowiekiem jestem i nic, co ludzkie nie jest mi obce” -scharakteryzować dorobek twórców włoskiego i polskiego renesansu -wymienić najważniejsze utwory J.Kochanowskiego -znać genezę omawianych utworów J.Kochanowskiego (np.trenów) -wskazać podstawowe cechy pieśni i trenu na podstawie otrzymanego tekstu	-scharakteryzować postawę człowieka renesansu -określić związki epoki ze starożytnością -omówić dorobek poetycki J.Kochanowskiego -znaleźć środki stylistyczne w utworach J.Kochanowskiego i określić ich funkcje -stosować słownictwo określające stan psychiczny podmiotów lirycznych -określa rodzaj liryki opisuje wybrane dzieło plastyczne

renesansowych -wymienić najważniejsze wydarzenia renesansowe -określić główną myśl omawianych utworów J.Kochanowskiego -próbuję opisywać rzeźbę i obraz	J.Kochanowskiego -zredagować opis rzeźby i obrazu	-wskazać i nazwać środki stylistyczne pojawiające się w utworach J.Kochanowskiego -nazywa uczucia J.Kochanowskiego ukazane w trenach -zanalizować obraz i rzeźbę	wykorzystujące motyw ojca cierpiącego
--	--	--	---------------------------------------

3. BAROK. POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA

Treści nauczania

Charakterystyka baroku
 Kultura baroku. Filozofia epoki.
 Błędy językowe
 Kultura języka w zawadzie

Teksty kultury:

Trzy Gracje Rubens, Niestatek J.A.Morsztyn

Pojęcia kluczowe:

kontreformacja, Jezuici, barok, kształty rubensowskie, sarmatyzm, kosmopolityzm, sonet, błędy językowe (typy błędów), norma językowa, Uczeń powinien na ocenę:

DOPUSZCZAJĄCĄ	DOSTATECZNĄ	DOBRA	BARDZO DOBRĄ
to, co na ocenę dopuszczającą , a także:	to, co na ocenę dostateczną , a także:	to, co na ocenę dobrą , a także:	to, co na ocenę bardzo dobrą , a także:
-określić ramy czasowe baroku w Polsce i w Europie -wyjaśnić znaczenie wyżej wymienionych pojęć -przeczytać i zrozumieć treść tekstu J.A.Morsztyna - podjąć próbę interpretacji tekstów barokowych -wymienia i próbuje zdefiniować gatunki barokowe -wymieni kilku twórców barokowych -określić główną myśl omawianego utworu J.A.Morsztyna -próbuję opisywać obraz -wymienia typy błędów językowych, próbuje je scharakteryzować	-znać najważniejsze wydarzenia historyczne w Polsce tego okresu -znać dorobek kulturalny tych czasów w Polsce -wymienić twórców włoskiego i polskiego baroku -zinterpretować utwór J.A.Morsztyna -zredagować opis obrazu -objasnia, czym jest norma językowa -charakteryzuje poszczególne typy błędów językowych -posługiwać się w miarę poprawną polszczyzną -potrafić korzystać ze słowników poprawnościowych	-scharakteryzować filozofię epoki -scharakteryzować dorobek twórców włoskiego i polskiego renesansu -wskazać podstawowe cechy sonetu na podstawie otrzymanego tekstu -wskaza i nazwać środki stylistyczne pojawiające się w sonecie J.A.Morsztyna -zanalizować obraz -wskazać błędy językowe w tekście -poprawić błędnie napisany tekst -posługiwać się poprawną polszczyzną	-scharakteryzować postawę człowieka baroku -określić związki epoki z poprzednią epoką -znaleźć środki stylistyczne w utworach J.A.Morsztyna i określić ich funkcje -stosować słownictwo określające stan psychiczny podmiotów lirycznych -dokonać analizy obrazu Rubensa z wykorzystaniem różnych kontekstów -wskazać i nazwać błędy językowe w tekście -mieć świadomość językową

4. OŚWIECENIE

Treści nauczania

Prądy oświecenia-klasycyzm, sentymentalizm, rokoko
 Oświecenie w Polsce. Działania Stanisława Augusta Poniatowskiego
 Nowy model patriotyzmu w obliczu utraty niepodległości przez Rzeczpospolitą.
 Oświeceniowe idee i wartości w literaturze epoki.
 Kryzys oświeceniowego racjonalizmu – „człowiek serca” w literaturze sentymentalnej i preromantycznej.
 Nawiązania do oświeceniowych toposów i motywów w kulturze

Teksty kultury

Ignacy Krasicki *Satyry (Pijaństwo)*, *Hymn do miłości ojczyzny*, *Pieśń Legionów Polskich we Włoszech* J.Wybicki, Rota M.Konopnicka
***znajomość ww. tekstów obejmuje: streszczenie, charakterystykę bohaterów i świata przedstawionego (epika, dramat), analizę i interpretację**

Pojęcia kluczowe

– Świat idei: oświecenie, klasycyzm, sentymentalizm, rokoko, nowoczesność, rozum, racjonalizm, dydaktyzm, publicystyka, empiryzm, liberalizm, dydaktyzm, satyra, bajka, empiryzm, utylitaryzm, Monitor, Szkoła Rycerska, Sejm Czteroletni, obiady czwartkowe, Zabawy przyjemne i pożyteczne,

UCZEŃ POWINIEN NA OCENĘ:

DOPUSZCZAJĄCĄ	DOSTATECZNĄ	DOBRA	BARDZO DOBRĄ
to, co na ocenę dopuszczającą , a także:	to, co na ocenę dostateczną , a także:	to, co na ocenę dobrą , a także:	to, co na ocenę bardzo dobrą , a także:
-podać niepełne definicje wyżej wymienionych pojęć -określić ramy czasowe oświecenia w Polsce i w Europie -czytać ze zrozumieniem tekst literacki i interpretować go z pomocą nauczyciela -odszukać najważniejsze informacje w źródle pisanym -określić czas trwania oświecenia w	-podać pełne definicje pojęć wskazanych powyżej -czytać ze zrozumieniem tekst literacki i samodzielnie przeprowadzać chociaż fragmentaryczną jego interpretację -omówić najważniejsze idee oświecenia - wskazać najważniejsze osiągnięcia polskiego oświecenia -objaśnić, jaki wkład w rozwój kultury	-czytać ze zrozumieniem tekst literacki i interpretować go -objaśnić, na czym polegała specyfika polskiego oświecenia -wskazać cechy sztuki klasycystycznej, sentymentalnej, rokokowej, odwołując się do materiału ikonograficznego - -wskazać cechy gatunkowe bajki i satyry	-czytać ze zrozumieniem tekst literacki i samodzielnie go interpretować -porównać sztukę oświeceniową ze sztuką barokową -zinterpretować dzieła malarskie jako apoteozę potęgi rozumu, wiedzy i nauki, zwracając uwagę na alegoryczne elementy przedstawienia

<p>Polsce i Europie</p> <ul style="list-style-type: none"> -objaśnić nazwę epoki -wymienić trzy nurty w sztuce oświecenia -wymienić zasługi Stanisława Augusta Poniatowskiego -wymienić filozofów oświeceniowych -dopasować do filozofa odpowiednie poglądy -wymienić najważniejszych twórców oświeceniowych i ich dzieła -omówić najważniejsze elementy obrazu -wymienić gatunki literackie oświecenia i wskazać najważniejsze ich cechy -podać najważniejsze cechy Sarmaty przedstawionego w satyrze Krasickiego -wskazać nawiązania do historii Polski w <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> -rozumie ogólny sens Roty M.Konopnickiej 	<p>miał Stanisław August Poniatowski</p> <ul style="list-style-type: none"> -wymienić najważniejsze wydarzenia historyczne, które wpłynęły na kulturę epoki -scharakteryzować klasycyzm, sentymentalizm i rokoko, przywołując odpowiednie przykłady -scharakteryzować oświeceniowe teorie filozoficzne i poglądy religijne -opisać nastrój panujący na obrazie -podać dokładne definicje literackich gatunków oświeceniowych -scharakteryzować Sarmatę i oświeconego obywatela przedstawionych w satyrze Krasickiego -nazwać postawy ośmieszane w utworach I.Krasickiego -odczytać bajki w sposób dosłowny -wymienić wszystkie nawiązania do historii Polski w <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> oraz określić ich funkcję -zaprezentować model patriotyzmu ukazany w <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> i <i>Hymnie</i> I.Krasickiego -powierzchniowo interpretuje Rotę 	<p>w omawianych tekstach</p> <ul style="list-style-type: none"> -rozpoznać konkretny gatunek oświeceniowy na podstawie fragmentu tekstu -wykazać związek satyry z ideami oświecenia -rozpoznać środki stylistyczne występujące w utworach -odszukać i nazwać idee wyrażone w oświeceniowych dziełach literackich i ikonograficznych -odczytać bajki w sposób dosłowny i metaforyczny -określić funkcję nawiązań do historii Polski w <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> określić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> -zastosować w opisie dzieł terminologię charakterystyczną dla sztuk plastycznych -przedstawić oświeceniowy program naprawy polskiej rzeczywistości doby oświecenia przedstawiony w satyrach -opisać mechanizm powstawania i funkcje wypowiedzi ironicznej -rozpoznać środki stylistyczne występujące w utworach oraz wskazać ich funkcje -odróżnia alegorię od symbolu -interpretuje bajki, biorąc pod uwagę np. kontekst historyczny -dostrzega ironię w utworach I.Krasickiego - objaśnić związek między czasem powstania <i>Pieśni Legionów Polskich we Włoszech</i> i <i>Hymnu</i> I.Krasickiego a przedstawionym w nich modelem patriotyzmu -opisuje sytuację, w jakiej została wykonana Rota -odszukuje w różnych źródłach informacje na temat wydarzeń we Wrześni
---	--	---	---

5.ROMANTYZM

Treści nauczania

Charakterystyka romantyzmu. Hasła epoki. Kultura.

Tematy polskiej literatury romantycznej

Realizacja założeń epoki w utworach A.Mickiewicza, J.Słowackiego, C.K.Norwida

Teksty kultury

A.Mickiewicz: *Romantyczność, Przyjaciele, Pan Tadeusz*, Juliusz Słowacki *Testament mój*, C.K.Norwid *Fortepian Szopina*, W. Broniewski *Ballady i romanse*

***znajomość ww. tekstów obejmuje: streszczenie, charakterystykę bohaterów i świata przedstawionego (epika, dramat), analizę i interpretację**

Pojęcia kluczowe

irracjonalizm, romantyzm, ballada, bajka, romantyk, romantyczny, epepeja,

UCZEŃ POWINIEN NA OCENĘ:

DOPUSZCZAJĄCĄ	DOSTATECZNĄ	DOBRA	BARDZO DOBRĄ
<p>to, co na ocenę dopuszczającą , a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> -określić ramy czasowe romantyzmu w Polsce i w Europie -wyjaśnić znaczenie wyżej wymienionych pojęć -przeczytać i zrozumieć treść wskazanych wyżej utworów - podjąć próbę interpretacji tekstów romantycznych -wymienia i próbuje zdefiniować gatunki romantyczne (sonet, ballada, epepeja) -wymienić kilku twórców romantycznych -określić główna myśl omawianych utworów -scharakteryzować pobieżnie Jacka Sopolicę -opowiedzieć w skrócie losy J.Sopolicy 	<p>to, co na ocenę dostateczną , a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> -znać najważniejsze wydarzenia historyczne w Polsce tego okresu -znać dorobek kulturalny tych czasów w Polsce -wymienić twórców polskiego i europejskiego romantyzmu -zinterpretować utwory romantyczne -dokonać charakterystyki Jacka Sopolicy -opowiedzieć dzieje Jacka Sopolicy 	<p>to, co na ocenę dobrą , a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> -scharakteryzować dorobek twórców europejskiego i polskiego romantyzmu -wskazać podstawowe cechy gatunków romantycznych na podstawie otrzymanego tekstu -wskazać i nazwać środki stylistyczne pojawiające się w utworach romantycznych -orientować się w biografiiach A.Mickiewicza, J.Słowackiego -przywołać genezę Pana Tadeusza -wskazać nawiązania do ballad A.Mickiewicza w utworze W.Broniewskiego -wskazać elementy romantyczne i oświeceniowe w balladzie A.Mickiewicza -wykorzystać w interpretacji utworu podstawowe konteksty (biograficzny i historyczny) -scharakteryzować Jacka Sopolicę jako bohatera romantycznego -opowiedzieć szczegółowo dzieje Jacka Sopolicy 	<p>to, co na ocenę bardzo dobrą , a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> -scharakteryzować postawę człowieka romantyzmu -określić związki epoki ze średniowieczem -wskazać różnice między oświeceniem a romantyzmem -znaleźć środki stylistyczne w utworach romantycznych i określić ich funkcje -stosować słownictwo określające stan psychiczny podmiotów lirycznych -znać biografie twórców romantyzmu (A.Mickiewicza i J.Słowackiego) -wskazać i omówić elementy oświeceniowe i romantyczne w balladzie A.Mickiewicza -przywołać genezę omawianych utworów (np. Ballad, Pana Tadeusza) -określić, na czym polegają nawiązania do ballad w utworze W.Broniewskiego -odczytać treści alegoryczne utworu -wykorzystać w interpretacji utworu inne konteksty, np. literacki, filozoficzny, religijny -wskazać różnice podobieństwa między omawianymi tekstami -porównać Jacka Sopolicę z romantycznym modelem bohatera -sformułować własne stanowisko dotyczące oceny Jacka Sopolicy -dokonać recenzji ekranizacji Pana Tadeusza

5. POZYTYWIZM

Treści nauczania

Charakterystyka pozytywizmu

Hasła pozytywistyczne

Koronne gatunki pozytywistyczne- nowela, powieść

Teksty kultury

Pieśń o domu M.Konopnicka, *Na wakacjach* B.Prus, *Potop* H.Sienkiewicz, *O równości* L.Kołakowski, *Miejmy nadzieję* A.Asnyk

***znajomość ww. tekstów obejmuje: streszczenie, charakterystykę bohaterów i świata przedstawionego (epika, dramat), analizę i interpretację**

Pojęcia kluczowe

pozytywizm, realizm, powieść, nowela, praca u podstaw, praca organiczna, emancypacja

UCZEŃ POWINIEN NA OCENĘ:

DOPUSZCZAJĄCĄ	DOSTATECZNĄ to, co na ocenę dopuszczającą , a także:	DOBRA to, co na ocenę dostateczną , a także:	BARDZO DOBRĄ to, co na ocenę dobrą , a także
<ul style="list-style-type: none"> -określić ramy czasowe pozytywizmu w Polsce i w Europie -wyjaśnić znaczenie wyżej wymienionych pojęć -przeczytać i zrozumieć treść tekstu pozytywistycznego - podjąć próbę interpretacji tekstów pozytywistycznych -wymienia i próbuje zdefiniować gatunki pozytywistyczne (np.nowela, powieść) -wymieni kilku twórców pozytywistycznych -wymieni najważniejsze wydarzenia pozytywistyczne -określić główną myśl omawianych utworów -wskazać główne elementy świata przedstawionego w omawianych utworach -scharakteryzować głównych bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnić, na czym światopogląd pozytywistyczny -znać najważniejsze wydarzenia historyczne w Polsce tego okresu -znać dorobek kulturalny tych czasów w Polsce -wymieni twórców europejskiego i polskiego pozytywizmu -wskazać elementy świata przedstawionego w omawianych utworach -dokładnie scharakteryzować głównych bohaterów -określić czas i miejsce akcji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> -omówić, na czym polegało pozytywistyczne widzenie świata z wykorzystaniem kluczowych pojęć epoki -scharakteryzować dorobek polskich twórców pozytywistycznych -wymieni najważniejsze utwory H.Sienkiewicza, B.Prusa i M.Konopnickiej -znać genezę Potopu -wskazać podstawowe cechy noweli i powieści na podstawie otrzymanego tekstu -wykorzysta w interpretacji utworu podstawowe konteksty (biograficzny i historyczny) -zebrać informacje na temat narratora -nazwać uczucia, przeżycia i określić stan psychiczny bohaterów -zinterpretować i zanalizować wiersze M.Konopnickiej i A.Asnyka 	<ul style="list-style-type: none"> -scharakteryzować postawę człowieka pozytywizmu -określić związki tła historyczne epoki (zwłaszcza ówczesną sytuację Polski) -omówić dorobek pisarski polskich twórców pozytywistycznych (np. H.Sienkiewicza, B.Prusa) -wskazać bohaterów pierwszoplanowych i drugoplanowych -określić precyzyjnie tematykę omawianych utworów -ocenić postawę bohaterów -scharakteryzować narratora utworu -wykorzysta w interpretacji utworu konteksty -zinterpretować i zanalizować wiersze M.Konopnickiej i A.Asnyka pod kątem założeń epoki

6. HISTORIE WARTY POZNANIA

Treści nauczania

Problemy moralne we współczesnej powieści dla młodzieży

Rola pasji w życiu człowieka

Droga do sukcesu

Niecodzienni żyją obok nas- historie kapitana Tadeusza Wrony i Roberta Kubicy

Teksty kultury

Zapach rumianku Krystyna Siesicka, *Milczący stary kumpel* Magda Łuków, *Tancerze* Elżbieta Jackiewiczowa, wywiady z: Jagą Hupało,

Tadeuszem Wroną i Robertem Kubicą

***znajomość ww. tekstów obejmuje: streszczenie, charakterystykę bohaterów i świata przedstawionego (epika, dramat), analizę i interpretację**

Pojęcia kluczowe

powieść dla młodzieży, bohater, wywiad, publicystyka, artykuł

UCZEŃ POWINIEN NA OCENĘ:

DOPUSZCZAJĄCĄ	DOSTATECZNĄ to, co na ocenę dopuszczającą , a także:	DOBRA to, co na ocenę dostateczną , a także:	BARDZO DOBRĄ to, co na ocenę dobrą , a także
<ul style="list-style-type: none"> -przeczytać i opowiedzieć fragmenty powieści zamieszczone w podręczniku -czytać ze zrozumieniem -określić główną myśl omawianych utworów -wskazać główne elementy świata przedstawionego w omawianych utworach -scharakteryzować głównych bohaterów -przedstawić sylwetkę współczesnego 	<ul style="list-style-type: none"> -znać treść omawianych utworów -streszczać wskazane fragmenty tekstu -scharakteryzować szczegółowo bohaterów omawianych utworów --wskazać elementy świata przedstawionego w omawianych utworach -wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, 	<ul style="list-style-type: none"> -wskazać podstawowe cechy powieści, wywiadu na podstawie otrzymanego tekstu -zebrać informacje na temat narratora -nazwać uczucia, przeżycia i określić stan psychiczny bohaterów -dokonać samooceny zachowań w trudnych sytuacjach -gromadzić argumenty uzasadniające tezę -wypowiadać się na temat pasji w życiu 	<ul style="list-style-type: none"> -określić precyzyjnie tematykę omawianych utworów -ocenić postawę bohaterów -scharakteryzować narratora utworu -formułować sądy na temat konsekwencji postępowania bohaterów -rozpoznać w utworze, definiując, sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera (np. narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja)

bohatera (kapitan Wrona, Robert Kubica)	słowa-klucze, motto -nadać tytuły i śródtytuły tekstowi -zapisać w punktach informacje z tekstu -sporządzić kalendarium z życia współczesnego bohatera (kapitan Wrona, Robert Kubica)	człowieka -scharakteryzować i ocenić współczesnego bohatera	-zredagować samodzielnie artykuł, wywiad na zadany temat -wymienić uwarunkowania decydujące o sukcesie -znaleźć i wybrać informacje na temat wybranego przez siebie bohatera współczesnego (np. na podstawie Internetu)
---	--	--	---

7. PISMA UŻYTKOWE

Treści nauczania

Pisma użytkowe

Pojęcia kluczowe

CV, ogłoszenie, zawiadomienie, list, list motywacyjny

UCZEŃ POWINIEN NA OCENĘ:

DOPUSZCZAJĄCĄ	DOSTATECZNĄ	DOBRA	BARDZO DOBRĄ
	to, co na ocenę dopuszczającą , a także:	to, co na ocenę dostateczną , a także:	to, co na ocenę dobrą , a także
-stworzyć tekst pisany poprawny pod względem językowym, logicznym i kompozycyjnym w formach wymienionych powyżej w oparciu o wskazany przez nauczyciela schemat -odróżniać pisma użytkowe -wskazać podstawowe różnice między cv a listem motywacyjnym	-samodzielnie napisać tekst poprawny pod względem językowym, logicznym i kompozycyjnym w formach wymienionych powyżej -wskazać podstawowe cechy danego pisma użytkowego na podstawie otrzymanego tekstu -omówić różnice między cv a listem motywacyjnym	-napisać tekst zgodny z podstawowymi regułami jego organizacji oraz z zasadami spójności znaczeniowej i logicznej w formach wskazanych powyżej -scharakteryzować podstawowe pisma użytkowe	-samodzielnie napisać tekst zgodny z regułami jego organizacji oraz z zasadami spójności znaczeniowej i logicznej w formach wskazanych powyżej